

Met de serieuze programmeeropties wil Yamaha ook de diehard sounddesigners bedienen

Fm in motion

De Motif-serie van Yamaha is al sinds 2001 op de markt. Het is in de loop der jaren een soort standaardgereedschap geworden in de studio en op het podium, maar nu is er een opvolger voor Yamaha's synth-vlaggenschip, de Montage.

door **Alex Buurman** > alex@interface.nl

Interface kreeg de beschikking over een preproductiemodel van de Yamaha Montage. Niet echt lang genoeg voor diepgaand onderzoek, wel lang genoeg voor een veelbelovende kennismaking.

Beweging

Even afgezien van de oplichtende Super Knob en de acht draaiknoppen met opvallende led-kranen eromheen, zijn er goed-beschouwd twee zaken die de Montage bijzonder maken. Waar de Motif het moest doen met alleen AWM (Yamaha's synth-engine, gebaseerd op gesampled golfvormen), brengt de Montage ook nog een vernieuwde vorm van fm-synthese in. Yamaha heeft op die manier z'n legendarische DX7 nieuw leven ingeblazen; iets waar overigens de Reface DX vorig jaar al de voorbode van was. Ze noemen het FM-X, met

INFO

- **prijs incl:**
Montage 6 € 3.629,-
Montage 7 € 4.233,-
Montage 8 € 4.838,-
- **distributie:** Yamaha Music Central Europe Branch NL
- **internet:** www.yamaha.nl, www.global.yamaha.com

maar liefst 8 operators en 88 algoritmen.

Daarnaast is de Montage voorzien van Motion Control, een manier om sounds in realtime ingrijpend te laten veranderen. In de meest simpele vorm gebruik je een van de acht draaiknoppen om een balans te maken tussen bijvoorbeeld een akoestische piano en een DX-achtige Rhodes. Ergens halwege het spectrum aan opties zit de Super Knob waarmee je alle acht draaiknoppen tegelijkertijd bedient, waarbij elk van deze knoppen kan zijn toegekend aan een parameter in de synth-engine; een effectfunctie, of bijvoorbeeld een parameter in de arpeggiator. Helemaal aan de andere kant van het spectrum zit de Motion Sequencer: een soort stepsequencer waarvan elke stap kan worden toegekend aan synthesizer- en effectfuncties, maar bijvoorbeeld ook weer aan de functies van de arpeggiator. Aldus ontstaat er een duizelingwekkend systeem,

dat zich eigenlijk alleen laat vergelijken met een soort modulaire set-up.

Ernst

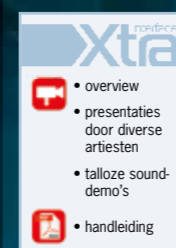
De fm-synth leent zich op een geweldige manier voor dit soort verregaande realtime modulatie, maar ook de samplegebaseerde sectie wordt er heel spannend door. De Motion Sequencer kan – uiteraard – worden gesynct aan inkomende clock. Tevens kun je de Motion Control laten aansturen door audiosignalen die via de ingang van de Montage binnenkomen, zoals bijvoorbeeld de bassdrum van de drummer in je band. Die bepaalt dan de mate van modulatie van het synthgeluid en kan ook als sidechain-sigitaal voor de compressor in de Montage worden gebruikt. De stappen of eigenlijk de pulsen van de Motion Sequencer zijn ook weer te bewerken, waarbij je kunt kiezen uit een

zeer ruim aanbod aan golfvormen. Er zijn per geluid acht van deze sequences te programmeren en op te roepen via het bedieningspaneel.

Dat het Yamaha ernst is met programmeeropties blijkt uit het feit dat van de acht draaiknoppen zelfs de curve volledig te bewerken is. Het effect van het roteren kan lineair zijn of stapsgewijs, maar er zijn ook curves in de onregelmatige vorm van een berg, en als de presetcurves je niet bevallen, maak je er gewoon zelf een, die desnoods zowel bij nul begint als eindigt. Het is maar een detail, maar het geeft wel aan dat Yamaha ook diehard sounddesigners wil bedienen.

Afgeladen

Net als bij de Motifs zijn er drie Montage-uitvoeringen: met 61, 76 en 88 toetsen, respectievelijk de Montage 6, 7 en 8. We ontvingen de Montage 7 ter test. De 6 en de

7 hebben het semigewogen FSX klavier, en de 8 heeft een gewogen hammer action-klavier. Hoewel het FSX klavier het niet haalt bij een goed hammer action-toetsenbord, is het een opvallend plezierig, wat zwaarder spelend klavier.

Het bedieningspaneel is afgeladen met druktoetsen, die qua verlichting bijna allemaal drie standen kennen: uit, half-verlicht en verlicht. Daarmee geven ze bijvoorbeeld ook aan of de functie van die toets bij de betreffende sound voorhanden is. Het display is een touchscreen en vaak gaat bij het bedienen van de functies op dit touchscreen ook de corresponderende toets op het bedieningspaneel aan of uit.

Onder de acht controllers en faders zitten acht blauwe druktoetsen waarmee je Scenes oproept, acht versies van de sound die je gebruikt, waarbij niet alleen het geluid zelf kan worden gevarieerd, maar ook andere

arpeggio's (denk bijvoorbeeld aan drum-patternen) en Motion Sequences kunnen worden opgeroepen. Dit soort faciliteiten zorgt ervoor dat de Montage, als je slim programmeert, ook als een keyboard arranger kan fungeren in de sfeer van een Tyros.

Geen voice

Yamaha heeft twee instituten in synthland aan de kant gezet. Waar in dit marktsegment synthesizers vaak het predicaat 'workstation' krijgen, heeft Yamaha de bijna verplichte, vaak veel te uitgebreide sequencer durven vervangen door een simpele midirecorder, weliswaar met 16 sporen, maar zonder verdere editfaciliteiten; een schetsboek, zullen we maar zeggen. Daarnaast ontbreekt de traditionele Voice/Performance-keuze, die bij andere fabrikanten ook voorkomt als Program/Combi of Tone/Performance.

>>

Ik denk dat ik nog nooit zulke mooie strijkers uit een synth heb gehoord

Als je speelt, zit je altijd in een Performance, of er nu één geluid in zit of meerdere. Geluiden daarbinnen toekennen aan zones van het klavier is supersimpel, en als je gaat programmeren kun je de sounds die je in die combinatie gebruikt heel snel vanaf het Bedieningspaneel muten of solo'en. Sommigen zullen dit verwarrend vinden, maar het is een handige manier om geluiden binnen de context te beluisteren, en het rekent af met het gedoe dat je krijgt als bijvoorbeeld de effectinstellingen in een Voice afwijken van die in een Performance.

Performances kun je razendsnel onderbrengen in een Live Set, waarin je ze zelf kunt rangschikken en zelfs nog even snel het volume kunt aanpassen. De zoekfunctie – onontbeerlijk, want je moet kiezen uit bijna tweeduizend sounds – werkt heel handig, doordat je kunt zoeken op bijvoorbeeld instrumentsoort, awm of fm, muzieksoort of

een combinatie daarvan. Het equivalente pcm-golfvormgeheugen is groter dan 5,67GB; het gebruikersgeheugen voor golfvormen is 1,75GB, en de Montage laat daarmee de Motif wel heel ver achter zich. Ook wat betreft het omschakelen van sounds, want je kunt nu doorspelen als je van geluid verandert.

High-end

De geluidskwaliteit van de Montage is ronduit verbluffend. Dat komt enerzijds door de uitmuntend gesampled en minutieus samengestelde pcm-sounds, en de fm-synth-engine, die onverslaanbaar is als het om de respons op je spel gaat. Anderzijds zit er aan de kant van de da-conversie elektronica die maakt dat alles buitengewoon breed en dynamisch klinkt. De akoestische piano's zijn schitterend, de e-piano's heerlijk en de

strijkers... Ik denk dat ik nog nooit zulke mooie strijkers uit een synth heb gehoord. Wanneer je dan een pedaal gebruikt om de Super Knob mee te besturen en je gebruikt de twee toewijsbare knoppen voor articulatie, dan weet je gewoon niet wat je qua expressiemogelijkheden overkomt. En dat zijn dan nog alleen de nabootsing van echte instrumenten. Als je je in de synth-secties begeeft, krijg je het hele scala van prangende leads tot en met vloeiende pads voorgeschoteld, die ook nog eens angstaanjagend tot leven komen door de uitgebreide arpeggiators en de onvolprezen Motion Sequencer. Je kunt daar gerust het stempel 'organisch' op plakken.

In een synth met zoveel sounds zitten altijd wel een paar rotgeluiden; slecht gemaakt, smakeloos of anderszins waardeeloos. In de Montage heb ik er niet een kunnen vinden. Tegenwoordig wordt de term *bread and butter*-sounds vaak gebruikt, en die geluiden zitten er allemaal in, en nog verschrikkelijk mooi ook. Misschien valt er echter nog meer te halen voor synthfanaten en sounddesigners. Voor fans van de DX7:

één DX is mooi, maar in de Montage kun je er zestien tegelijkertijd gebruiken, en dan inclusief filtering en ander moois dat in het origineel ontbreekt.

Je kunt de Montage ook inzetten als usb-audio-interface voor je computer of tablet. Er komen 32 mono of 16 stereo-kanalen uit, en er komen zes kanalen terug. Volgens Yamaha werkt hij ook op 192kHz, maar ik heb dat niet kunnen vaststellen.

Zwaar

Misschien is het een persoonlijke kwestie, maar afgezien van de Super Knob, de acht faders en de acht controllers nodigt het Bedieningspaneel van de Montage niet uit om 's lekker aan de gang te gaan. Sterker nog: voor je je weg weet in de Montage, ben je wel even bezig. Maar laat ik voor mezelf spreken, misschien fietst iemand anders zo met de Montage weg. Het concept van de Motion Control is zo veelomvattend dat je – waarschijnlijk onvermijdelijk – in een genadeeloos woud van routing en toekenning terecht komt. Daar tegenover staat dat het programmeren in de fm-sectie een eitje is; even aangenomen dat je überhaupt geïnteresseerd bent in fm-synthese. Bij de DX7 was dat heel anders.

Het werken met het touchscreen is door de overzichtelijke kleuren lay-out op zich heel comfortabel, ware het niet dat je dus af en toe op een pagina terechtkomt vol met

specifiek Yamaha-jargon en daar moet je in thuis raken.

Ander punt van kritiek (en ik begrijp niet goed waar dat vandaan komt): de Montage is loodzwaar. De 6 weegt 15kg, de 7 weegt 17kg en de 8 maar liefst 29kg. Dat zijn prehistorische cijfers; de constructie moet wel héél solide zijn. Zo voelt de Montage overigens ook aan.

Conclusie

Laat ik maar toegeven dat ik heel sceptisch was, en ik vermoed dat het uiterlijk van de Montage, met die Super Knob als stralend middelpunt, daar een belangrijke rol in speelde. Het kwam bij mij over als een marketingtruc en misschien is het dat ook wel, maar Yamaha heeft daar omheen een indrukwekkend stuk techniek met als

resultaat werkelijk fantastische, organische sounds gebouwd. De instrumentnabootsing zijn heerlijk bespeelbaar en zéér gedetailleerd, en met de synthsounds raak je gewoon niet uitgespeeld. Tel daar de inspirerende Motion Control bij op (hoewel wat lastig te temmen), en de voortreffelijke geluidskwaliteit, en je hebt een apparaat dat zich moeiteloos bij de absolute synthesizer-top schaaft. De prijs is zéér straf, maar alle waar is naar zijn geld; bij de Montage is dat een gigantisch compliment. ■

HET OORDEEL

+	- fm-synthese - mooi gedetailleerde sounds - intrigerende Motion Control - geweldige geluidskwaliteit
-	- steile leercurve - gewicht - prijs

SPECIFICATIES

76 semigewogen toetsen met aftertouch (FSX-klavier) - polyfonie: awm2 - 128 stemmen, FMX - 128 stemmen 16-voudig multitimbral - preset golfvormgeheugen: het equivalent van 5,67GB	16-bits lineair golfvormgeheugen voor eigen sample: 1GB - geheugenplaatsen voor stemmen - Performances: ± 1.900 18 filtertypes - fx: 2 types reverb; 76 types variation; 2 inserts met elk	76 types effecten; 15 types mastereffecten; ad-ingang met twee inserts met elk 71 types effecten; 5-bands mastereq; per part 3-bands-eq en 2-bands-eq - capaciteit sequencer: 130.000 noten	>128 presetLive Sets, 2.048 gebruikersLive Sets - controllers: pitchbend- en modulatiewiel; ribbon controller; 8 sliders; 8 draaiknoppen; Super Knob; datawiel; 2 footcontrollers; 2 footswitches	- uitgangen: 2x gebalanceerd ¼" jack (l/mono, r); 2x gebalanceerd ¼" jack (toewijsbaar); hoofdtelefoon ¼" jack (stereo) - usb: 1x to host; 1x to slave voor opslag en audio-opname - afmetingen (bxdxh):	Montage 8 - 1.450 x 470 x 160mm; Montage 7 - 1.244x396x131mm; Montage 6 - 1.037x396x131mm gewicht: Montage 8 - 29kg; Montage 7 - 17kg; Montage 6 - 15kg

